

آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی گرفته میشود

بوورد در شور مواد آقایانیکه موافقند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای

مخبر کراجم بختم جلسه

رهنما بنده مخالفم

رئیس - بفرمایند

رهنما در این قسمت چون وارد مذاکره شده اند با اینکه جلسات هفته سه روز است سزاوار نیست که ما برای یک ربع ساعت یکساعه را معطل و بلا تکلیف بگذرایم.

بنابراین بهتر این است که آقایان موافقت بفرمایند این لایحه را تمام کنند آنوقت جلسه را ختم کنند.

رئیس - رأی می گیریم به ختم جلسه آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

جلسه آتیه روز یکشنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر و چون بعضی از آقایان پیشنهاد کرده اند که بودجه سه آتیه مجلس جزو دستور شود آن را در درجه اول قرار میدهم.

ثانیاً لایحه پرداخت دیون دولتی بعد از آنهم بعضی لوائح کمیسیون بودجه راجع بشهریه بعضی از مستخدمین است که باید مطرح شود

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

سید محمد تدین

منشی م شهاب

منشی م خطیبی

جلسه ۲۳۹

صورت مشروح مجلس مورخه یکشنبه بیست و هفتم دیماه ۱۳۰۴ مطابق دوم رجب ۱۳۴۴

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر به ریاست آقای تدین تشکیل گردید (صورت مجلس پنجشنبه بیست و چهارم دیماه را آقای آقامیرزا شهاب قرائت نمودند)

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده بعد از تصویب صورت مجلس عرض دارم.

رئیس - آقای شوشتری

شوشتری - قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای باستانی

باستانی - قبل از دستور

رئیس - آقای آفاشیخ جلال

آفاشیخ جلال - قبل از دستور

رئیس آقای اتحاد

اتحاد در دستور عرض دارم

رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی نیست؟

(اطهاری نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد.

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده کمتر میل دارم وقت آقایان را اشغال کنم خصوص در آخر مجلس که لوائح زیاد هم در دستور هست و دولت هم علاقه مند است که لوائحش زودتر بگذرد ولی بعضی قضایا هست که اگر گفته نشود به عقیده خودم کار خطائی کردم یکی موضوع ارزاق است.

در مملکت ایران بعضی شهرها را دولت تحت نظر گرفته و اداره ارزاق آنجاها بدینا خوب هر چه هست مسئولیت ارزاق را خود دولت عهده دار شده.

یک قسمت از این مملکت هست که در آنجاها اداره ارزاقی نیست بدیهی است نقاط مملکت هر جائی بشکلی زندگانیشان را اداره میکنند بعضی جائی زراعتشان زیادتر است.

بعضی ها کسبشان بیشتر است ولایتی که بنده را انتخاب کرده اند و فرستاده اند قسمت قسمت کسبشان غلبه دارد بزراعتشان محصول یزد ۳ ماه تا ۴ ماه یزد در سنواتی که آفت نباشد بیشتر ناآمین نخواهد کرد.

بلوکات کرمان و فارس و اصفهان که مجاور نبوده است در قسمت اصفهان ورزند جنسش برای قسمت نائین و آنجاها نزدیک است شتردارهای نائین خودشان حمل میکنند و خیلی هم برای آنها صرف می کنند

ولی برای خود اصفهان صرف نمیکنند همین شکل برای آباءه و بوانات که اینها جنسش برای یزد صرف میکنند و همه ساله حمل میشود

هچنین در قسمت کرمان و رفسنجان و زرنند و انار همیشه جنسشان برای یزد صرف میکند و برای کرمان صرف نمیکنند و سنوات هادی هیچ مزاحمتی نیست.

تجاره شتردارها میروند دوازده من ده من خریداری میکنند میآورند برای خانه و عائله شان و نه ماه سال را که خودشان آذوقه ندارند از بلوکات مجاور می آورند.

بدیهی است برای مملکت ایران کرمان و یزد و اصفهان فرقی ندارند تمام

رهیت مملکتند و باید دولت آسایش همه را فراهم کند.

همه ملت يك مملکت و رهیت يك مملکتند و منتهی يك تشکیلاتی وزارت داخله دارد که حکومت یزد قلمرو حکمرانی او تا فلان جا و حکومت کرمان قلمرو حکم رانیش تا کجا

ایالت فارس قلمرو حکمرانیش تا فلان ناحیه است.

آقایان تادر طهران هستند همه جا را مساوی میدانند ولی مأموریک ناحیه که شدند تصور میکنند رعایای اطراف و نواحی دیگر رهیت اجنبی هستند یا جنس بشر نیستند وزارت داخله در اینجا چون نظر عمومی داشت تلگرافی بفارس و کرمان و آنجاها شد که جنس بلوکات مجاور یزد که همه ساله حمل بیزد میشود است هر ساله هم مثل همه ساله ممانعتی نکنند و حمل کنند

خود من هم تلگرافی کردم بایالت فارس ایشان جواب دادند بواسطه تنگی آذوقه حمل جنس منع شده بود و حالا صدور اجازه داده شده که حمل شود من از وزارت داخله خیلی متشکرم که ترتیب اثری ببیشنهاد ایشان نداد و تأکید کرد که فرق بین یزد و فارس نیست شما که میگوئید منع کردم جنس حمل نشود بیجا است.

مردم یزد توقع از دولت ندارند که يك پولی بدهد و مثل این که در طهران اداره ارزاق دایر میکنند و گندم از خارج بهر قیمتی هست وارد میکنند و برای آنها هم وارد کند

توقع دارند با آنها کمک بشود منحصراً بوزارت داخله نباشد سایر وزارت خانه ها هم بمأمورین خودشان تعلیمات بدهند که اسباب زحمت و مانع رعایا و زارعین و تجار یزد نشوند که بتوانند آذوقه برای خودشان تهیه کنند.

بدیهی است جنس فارس را یزدی نمیبرد یزد احتکار کند برای سنوات بعدش برای آذوقه امروزش نمیبرد و اگر چنانچه در این موضوع توجهی نشود يك قحطی شدیدی در آنجا خود خواهد شد و از ماهانه صحیح است که ساکت بنشینیم و عده زیادی از گرسنگی تلف شوند.

یکی هم موضوع پول شکسته است این پول شکسته خیلی در اطرافش در هشت و زراعند کرده شد

از هر جائی شکایت شد یزیدها چون تجارت پیشه تر از سایر جاها هستند خیلی دچار این محظور هستند يك پیشنهادی کرده بودند که در اینموقع که تغییر سلطنت داده شده باید سکه جدید زده شود.

خوبست بمأمورین مالیه دستور داده شود که این پولهای شکسته را عوض مالیات جمع آوری کنند و بضر ابقا بپزند سکه کنند که هم مردم آسوده باشند و هم نقره

موجود شده باشد برای سکه کردن سکه پهلوی.

چیزیکه اسباب امید من شد که آدمم آنجا خبری بود که در روزنامه ایران هفته گذشته دیدم و اجازه خواستم ولی نوبت به بنده نرسیده يك فکری در وزارت داخله تولید شده که يك هیاتی از نمایندگان وزارت خانه اعزام شوند و در ولایات گردش کنند.

احتیاجات ولایات را عملیات مأمورینی را که در ولایات هستند تحت نظر بیاورند.

من خیلی تشکر میکنم از وزارت داخله که این فکر پیدا کرده است و امید وارم که بودجه ای هم برای اینکار در نظر گرفته باشند و آقایان و کلامم بدیهی است که همه نوع مساعدت خواهند کرد.

چندی پیش بین حکومت و رئیس هدلیه شاهرود نزاع شده بود وزارت هدلیه و وزارت داخله مجبور شده بودند که مأمورین خودشان را بخواهند اینجا و مدتی برای معطلی اینکار شاهرود بلا تکلیف سکنه بلا تکلیف و دونفر آدم که لابد یکی از آنها بی تقصیر بوده اند بلا تکلیف بودند همینجور در یزد همینجور در اصفهان همینجور در سایر ولایات مأمورین باهم کشمکش میکنند و از طرف وزارت خانه اهیست نفتیشیه باید برود.

مثلا از طرف وزارت هدلیه از اداره امورش مأمور باید برود و رسیدگی کند حقوق مردم را توضیح نکنند و این فکری که از طرف وزارت داخله پیدا شده امیدواریم سایرین هم تأسی کنند و مأمورین عالی رتبه دلسوزی برای مردم انتخاب کنند و ابتداء بطرف جنوب بفرستند.

چون طرف جنوب خراب تر از سایر نقاط مملکت است وضعیت آنجاها را از حیث احتیاجات مردم تحت نظر بگیرند و يك اصلاحات اساسی بکنند.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - نظر باینکه در یکی از جراید دیدم از طرف يك نفر بنیت اهانت یکم مطالبی بطرف بنده پرتاب شده بود و چون محل دفاع برای وکیل اینجا است بنده مجبور شدم چند کلمه اینجا عرض کنم.

اول آن اهانتی که شده بود نسبت به بنده نظر باینکه صاحب مقاله در زیر مقاله خودش امضاء کرده بود این اهانت را از بنده رفع کرد و از این جهت بنده هیچ باك ندارم و خیلی خورستم.

لیکن فقط میخواستم حضور آقایان عرض کنم و البته آقایان هم تصدیق بفرمایند که وکیل وظیفه شناس عبارت از وکیل است که عقیده خود را آزادانه بدون ترس

و بیجه بدون ملاحظه از هو و جنجال اینجانبیاید و اظهار کند .

اگر عقیده اش مخالف عقیده يك نفر دیگر از وکلای محترم بود آن يك نفر وکیل دیگر هم می آید اینجا عقیده خودش را برخلاف او با دلایل اظهار می کند و بالاخره چیزی که قانون را طبیعی و خوب می کند همان تصادم عقاید است بآهه دیگر که در نتیجه يك حقایق روشن میشود .

واقعا بنده بعقیده خودم شأن خودم نمیدانم فیما بین همکاران خودم معارضه روزنامه ای را ترویج کنم و این خلاف شئون مجلس ما است مملکت ما يك مملکتی است شوروی . دولت ایران يك دولتی است آقا سید یعقوب مشروطه .

کازرونی - وه جوق تاز اوقات این شوری و این مشروطیت و این مجلس از میان براه قدرت حکومت ایران حکومت مجلس است و همیشه ما باید حتی الامکان احترام این مقام مقدس را رعایت کنیم و رعایت احترام این مقام مقدس را که منتها مقام حکومت ایران است مقدم بر همه چیز بدانیم و هر کس برخلاف این رفتار کند بنده دلیل بر بی هلاقه گیش می دانم .

این مختصری بود که در این موضوع لازم بود عرض کنم نه بجهت دفاع چون عرض کردم چندان مهم نیست و همان امضا نشی برای من دفاع بود لیکن جهت تذکر برای آتیه عیب ندارد .

مطلب دیگر که خواستم عرض کنم راجع براه شوسه از شیراز ببوشهر است چنانچه سابقا بعضی آقایان رساندم راه شوسه از شیراز ببوشهر فوق العاده مهم است و اهمیتش بیش از آن است که بنده بتوانم با این بیان الکن خودم درست توضیح بدهم .

اگر چنانچه این راه از بین برود آتیا دولت یا مردم موفق میشوند که يك راهی نظیر آن راه شوسه بکنند یا نه ؟

بنده هیچ نمی دانم در هر صورت این يك راهی است که بایستی به رفیقیتی هست نگاه داری کرد .

بنده استدعا می ازدولت این بود که فقط عواید حاصله از این راه را برای نگاه داری این راه خرج کنند لکن بدبختانه اینطور نیست عایدی راه جزه بودجه عمومی مملکتی میشود و راه را برف بارش و غیره واگذار می کنند که آن ها خرابش کنند کاش اتلا در ستش می کردند . برای ازدیاد عواید خودشان یا برای ادامه عواید خودشان .

بنده چنانچه اطلاع دارم اینراه بکلی خراب شده و از حیز انتفاع و استفاده افتاده است بنابراین بنده خواستم تذکری بدولت داده شود که توجهی باین راه کرده باشد .

جمعی از نمایندگان - دستور رئیس - وارد دستور شویم ؟ (گفتند بلی)

رئیس - در انتخاب دو نفر کسری امضاء کمیسیون عدلیه نتیجه حاصل شده است و هیچکدام از آقایانی که رأی داشته اند حاضر اکثریت نشده اند آقای اتحاد راجع بدستور فرمایش داشتید؟ بفرمائید

اتحاد - اینک بنده عرض کردم راجع بدستور عرض دارم يك چیزی نیست که در مقابل گفته شود که ما مطالعه نکرده ایم تقریبا دستور همان است که در روز قبل معین شده يك ماده در قانون استخدام کشوری هست ماده ۷۱ و تقریبا همین همان ماده است که جماعتی از آقایان امضاء کرده اند و مختصر تعدیلی در آن شده

چون آقای ارباب تقاضا کردند که بودجه مجلس مقدم باشد بنده هم قبول کردم و تنها می کنم بعد از بودجه مجلس این طرح قانونی چون حاضر شده است و غالب آقایان هم تقاضای فوریت کرده اند جزه دستور شود .

رئیس - طرح قانونی و لایحه قانونی را در هر موقع می شود پیشنهاد کرد بودجه سنه آتیه مجلس شورای ملی مطرح است . (شرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - برای مخارج دوازده ماهه سال ۱۳۰۵ مجلس شورای ملی مبلغ هشتاد و هشت هزار و هفتصد و چهل تومان موافق فقرات (۱) الی (۴) ضمیمه اعتبار بااعاره مباشرت مجلس شورای ملی داده می شود .

ماده دوم - برای مصارف فوق العاده مجلس شورای ملی مبلغ بیست و پنج هزار و نهصد تومان موافق ماده ۲ ضمیمه تشخیص و اختیار با اداره مباشرت مجلس داده می شود

ماده سوم - برای حقوق و مخارج دوازده ماهه و اتانیه مطبوعه مجلس شورای ملی مبلغ چهل و یک هزار و هفتصد و هشتاد و شش تومان موافق فقرات ۱-۲ ضمیمه اعتبار با اداره مباشرت مجلس داده می شود

ماده چهارم - مجلس شورای ملی با اداره مباشرت مجلس اجازه می دهد که عواید مطبوعه مجلس و باغ بهارستان را جزو جمع محاسبات مجلس محسوب دارد .

رئیس - شوردر کلیات است . آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده يك اصل کلی را معتمد که نابل تردید نیست .

آقایان هم تصدیق دارند که هر خوبی نسبت به خوب ترش بدتر است و هر بدی نسبت به بدترش خوب است

این يك اصل کلی است يك جمله دیگر هم قابل تردید نیست که مرکز سعادت یا بدبختی مملکت اینجاست اگر اینجا درست شد امید هست که مملکت درست شود

سر چشمه اصلاحات و مفاسد اینجاست ما اما اگر چنانچه خودمان را اول درست کردیم و بعد با يك عزم ثابتی برای اصلاحات مملکت قدم برداشتیم موفق می شویم

من این بودجه را مال این چندسالی که داشتیم از سنه ۱۳۰۰ تا سنه ۱۳۰۵ که شش سال متوالی است نگاه کردم دیدم يك كشاد بازرهائی مادر بودجه می کنیم که دروزارت خانهای دیگر نیست و ما اگر خودمان يك صرفه جوئی هائی نکنیم و يك دقت هائی در بودجه نکنیم حق نداریم يك پیشنهاد هائی که وزارت خانهای آورند اینجاعتراض کنیم .

آقا سید یعقوب - حق داریم .

حائری زاده - اخلاقا حق نداریم . ما راجع برتبه ها شکی نیستی کنیم که وزارت مالیه بچقدر مدیر کل دارد با حقوق فلان مبلغ بنده بودجه ۱۳۰۰ را نگاه کردم در اداره مباشرت ۱۳۰۰ معاون اداری در سه ماه اول بود .

قلم بدست رئیس محاسباتش ماهی ۶۰ تومان حقوقش بود .

اگر بگوئیم مجلس يك شعبی پیدا کرده است یا يك مجلس های کوچککی زائیده است با يك انجمن های ایالتی و ولایتی و با مجلس سنائی پیدا شده است و يك شعبائی پیدا کرده است که اینطور نیست اداره مباشرت مجلس همانکاری را که در سنه ۱۳۰۰ داشته حالا هم دارد و اگر چنانچه يك رعایت هائی هم باید بشود باید به همان نسبتی که در همه جای مملکت می شود اینجام بشود .

ما در اول ۱۳۰۰ معاون اداره مباشرت هفتاد و پنج تومان حقوق داشته حالا صد و شصت و چهار تومان حقوق دارد رئیس محاسباتمان ۶۰ تومان حقوق داشته حالا صد و شصت و چهار تومان حقوق دارد ما با این بودجه چه حق داریم اعتراض کنیم بوزارتخانه ها که نسبت به چهار پنج سان بیش بودجه ما را آنقدر سنگین کرده ایم

اول ما باید خودمان را درست کنیم بعد بپردازیم بسایر جاها . يك جمله دیگر راجع به اعتبارات است

من نسبت بسایر اقلام وارد نمی شوم اعتراض هم بکمیسیون محاسبات ندارم زیرا کمیسیون محاسبات مأخذ بودجه را بودجه سال بیش قرار داده بودجه سال بیش را من یکی از کسانی بودم که شريك در تنظیمش بودم ولی ما هر روز می بینیم يك اصطلاحی پیدا میشود و در سایه این اصطلاح يك خرجی پیدا میشود

نظرم هست در دوره استبداد در بودجه تخفیف خرج داشت تخفیف محلی داشت تخفیف اصل مالیات بود و هر کس بيك

اسمی يك تخفیفی می گرفت حتی بيك رقم تخفیف بود .

در ولایات ما بيكجائی ده هزار تومان مالیاتش بود جمعی آمده اند تخفیف گرفتند آنوقت مالیات آنجا شده بود دوازده هزار تومان آقایان آنجا در هزار تومان تخفیف بيك شخصی یا شخصی داده بودند این را اضافه کرده بودند بمالیات بيكوقتی اهالی بافق جمع شدند آمده اند بشهر که ما دو هزار تومان تخفیف نمی خواهیم مالیات ما ده هزار تومانست و دو هزار تومان تخفیف باسم ناحق روی ما گذاشته اند و مالیات ما شده است دو هزار تومان و این دوازده هزار تومان را از ما ضعفا می گیرند می دهند به بيك دست دیگر

حالا ما وارد در ستون اعتبارات می میشویم :

مقدمتا بيك جمله ای را عرض کنم که هلت اینک من وارد این موضوع شدم چه بوده است که آقایان نفرمایند خارج موضوع است

بنده سال پیش عضو کمیسیون محاسبات بودم بدیهی است وظیفه کمیسیون محاسبات رسیدگی کردن بحسابات لایحه تفریح بودجه سنه ۱۳۰۲ آمد بکمیسیون محاسبات ما خواستیم - دیدگی کنیم بيك کتابچه هم از طرف آقای ارباب نشر شده بود

من آن کتابچه را که دیدم هر آنچیز که در رسیدگی کنیم فقط با بنک اعتبارات داریم . اطمینان داریم . قناعت نکنیم دیدم در بيکی از اقلامش نوشته بود مخارج گمرک در انزلی و نصف مخارج مسافرت آقای ارباب کبخسرو و مخارج فلان چهار هزار و سیصد و هفتاد و سه تومان و در وقت و مقصد و هفتاد و پنج یعنی با نذر شاهای و نیم .

من این نیم شاهی را که دیدم گفتم من باید رسیدگی کنم این حساب خیلی منظم است حساب نیم شاهی کجا پیدا شده ؟

وارد شدیم رسیدگی که سند خرج هارا مطالعه کنیم . مخارج آنسنه عبارت بود از بيك قدری تعمیرات در مجلس که سی هزار تومان کسری تعمیرات داشتیم و چهل و دو هزار و کسری هم خریدن يك ماشین داشتیم

ما در این هفتاد هزار تومان خرجی رسیدگی کنیم و سند خرج سایر چیزها که معین است حقوق و کلاسات حقوق اجراء است که حسابش معین است حالا صندوق جرائم را تفصیلا را بنده عرض می کنم و خواستیم رسیدگی کنیم با سند خرج های خارجه که رسیدیم چون درمارك ترقی و تنزیل زیاد شده بود و لایحه بالا و پایین رفته بود

خواستیم تطبیق کنیم مارك را با لایحه

ولیره را با يول آلمان و چون بفاصله يك هفته خیلی کم روز با هم امکان بود در يول ما باشد نتوانستیم در حقیقت عاجز شدیم صرف نظر کردیم

گفتم هر چه هست درست است بيکی از اسناد و سند خرجی که از برلین آمده بود با اینجا خرجی بود راجع بيك ماشین که از سیف آزاد خرید شده بود مدیر روزنامه آزادی شرق گویا با ایشان باشند .

این سند خرج حالا درست نظرم نیست چون حساب سال پیش است دوسه اش در کمیسیون ممکن است موجود باشد .

آنجا نوشته بود که این ماشین را آقای سیف آزاد فروخت با آقای ارباب کبخسرو ب مبلغ فلانقدر و برای اینکه این ماشین برای مطبوعه مجلس شورای ملی ایران خرید شده بود این قدر هم تخفیف داد از قیمت و برای اینکه خدمت کرده باشد بمطبوعه مجلس همدار شد که فلان ماشین سربریزی را هم خودش مجابا درست کند و بدهد . این مسئله اسباب سوءظن من شد .

با اینکه خیلی اعتماد با آقای ارباب داشتم و دارم و خواهم داشت اسباب سوء ظن من شده که این معامله که در فلان کرده اگر بنا بود با سیف آزاد بيك کنترا بی بندند که دو ماشین بفروشد سیف آزاد بدیهی است که خودش دارای فابريك نبوده که باید و ماشینش را بفروشد و برای ترویج ماشین خودش بيك مبلغی هم تخفیف بدهد که در ایران تبلیغاتی کرده باشد که ماشین کارخانه من این انعامه خوب است

این شخص مسلم دلال بوده است و از بيكجائی خریده است و فروخته است و آنکسی که دلال است تا بيك جنسی برای او منافعی نداشته باشد نمی فروشد

اگر دلال بيك جنسی را آمد و فروخت بهزار تومان و بعد آمد دوست تومان تخفیف داد و صد تومان هم مخارج تعمیرات جنسی را عهده دار شد این بدیهی است تولید سوء ظن میکند من خواستم این را بفهمم ولی من که نفهمیدم قلم از اروپا میائیم بایران آنرا که نفهمیدم در قسمت ایران در مقابل این سی چهل هزار تومان تعمیراتی که شده بود بینم چه شده ؟ قدیمش چطور بوده ؟ تعمیرات اینجا خراب کردن بيك حمامی بود و فهرستش اینجا هست ممکن است بنده قرائت کنم و آن اطابق هم که کمیسیون معارف تشکیل میشود دوسه درب طرف آن معارف باز کرده اند .

این هم بيکی از تعمیرات آن دوره است بيك حمام آنطرف بوده خراب کرده اند و شیر و انبیا را رنگ و روغن زده اند و دوسه شیر و انبیا هم ساخته اند .

من دیدم سی هزار تومان نمی شود بنده خودم گلکار نیستم ولی پیش خودم دیدم

آنقدر نمی شود .

گفتم آنکسیکه اینها را ساخته بیاید بما نشان بدهد که آن چیز هائی را که خریده اند چه بوده و آن چیز هائی که در اینجا بوده از هم تفکیک شود که ما بینیم آن آجر هائی که خریده اند چند هزار بوده و چند هزار آجر در خرابه های حمام موجود داشته ایم .

چون بيك حمامی را که خراب میکنند آجر داشته آجر نوی که خریده اند از آجر کهنه تفکیک شود تا ما بتوانیم تخمین کنیم . آن معماران را که ندیدم و نیامد پیش من !!

چیزی که مرا متأثر کرد و صرف نظر کردم بيگرمایشی بوده که آقای ارباب کرده بودند که فلانکس از نقطه نظر مخالفت با زردشتی ها با من مخالفت میکنند این حرف خیلی بنده را متأثر کرد که تاثر آن روز بنده را آورد پشت این تریبون .

بنده در این موضوع بیشتر حرف بنویزم . از ورته مستر خدابخش مقبول مردم باید بیروند که بنده با زردشتی ها مخالفت داشتم و از این نقطه نظر با ارباب مغالفت کردم ؟

آن سفری که بنده رفتم به یزد مادر وزن او در منزل من گریه میکردند که شوهر و سر او کشته شده بود و قاتل او را تحت حمایت گرفته بودند دستگیر نشده بود حالا من در این موضوع بیشتر صحبت نمی کنم . این مسئله برای من خیلی اسباب تاثر شده که لازم دانستم اطلاعات آن روز خودم را بعرض مجلس برسانم این موضوع را صرف نظر میکنم .

موضوع اعتبارات خصوصی که در اینجا نوشته شده سال پیش قلم اعتبارات را وقتی نگاه میکنیم با اسنات ما قبلش برای هر اسمی که فرض میشده است بيکستونی هست مصارف روشنائی بيکستونی دارد مصارف آبادارخانه بيکستون دارد . لوازم تلفونخانه سر آبادارخانه و تلگرافخانه بيکستون دارد . لوازم تحریر و مطبوعات بيکستون دارد . در صورتی که خودمان مطبوعه داریم . تلگرافات داخله و خارجه و بیست و تلگراف بيکستون دارد . مصارف . مفرقه که نمیشده اسمی برایش پیدا کند بيکستون دارد . فوق العاده نظامیها بيکستون دارد . جرایم بيکستون دارد .

در صورتی که بيک جریده خارجی که اگر و کلا بيكوقتی خواستند بمسائل مهمه دنیا مراجعه بکنند هیچ نیست .

همین روزنامه های خودمان است که آهونه شده اند و از خارج روزنامه نداریم لباس مستخدمین دارد . يول ذغال سنگ و چوب سفید دارد . تهيه نواصی اتانیه هم ساله در بودجه هست تعمیرات و بنائی دارد

اعتبار کتا بخانه برای اتانیه و لوازم و کتبش دارد .

بعلاوه اعتبارات فوق العاده هم دارد تومان و بعضی سالها بیشتر و بعضی کمتر ولی بیش از سه هزار و ششصد تومان نشده بود در آن سنوات بانصد ششصد تومان بیشتر خرج نمیشده .

سال پیش چون بيك مسئله بود که اختلاف نظر بود بین بنده و سایر باشرین راجع به تشکیلات داخلی مجلس بنده معتقد بودم که بيگنفر مدیر کل ادارات مجلس لازم دارد برای اینکه اگر بيك موقعی پیش بیاید که و کلا نتوانند رسيدگی کنند بکارهای اداری مجلس این مدیر کل ادارات مجلس را بچرخاند

امروز اداره مباشرت و اداره تقنینیه در موقع بودجه نوشتن آقایانی که در مباشرت بوده اند اطلاع دارند که با بيك نظر هجشمی و رقابتی بهم نگاه میکنند . من معتقد بودم که بيك مدیر کلی میخواهد که این دو اداره را بچرخاند

امروز اگر چنانچه آقای ارباب را از روی این اداره مباشرت بردارند اداره مباشرت معلوم نیست چه میشود ؟ تلاشی میشود من معتقد بودم که باید اداره شکلی باشد که قائم شخص نباشد

امروز بنده مباشرم . فردا زید آقا . پس فردا فلان آقا .

مملکت استبدادی با شوروی فقها رفتش همی است که این قائم بشخص است و آن قائم با اداره و دفتر .

این اختلافات نظر بود و قبول نمیشد در کمیسیون وقتی خواستیم بودجه را تنظیم کنیم گفتم محل اعتباری برای استخدام بيگنفر مدیر کل در ستون اعتبارات پیش بینی کنیم که بعد اگر توافق نظر پیدا شد در جهت رئیسه توانستیم آن فکرا را پیش ببریم محل حقوقش را داشته باشیم

این بودجه ۳۶۰۰ تومان هفت هزار تومان شد و این محل اعتباری که اضافه شد برای استخدام بيگنفر مدیر کل بود که در نظر گرفتیم اگر در هیئت رئیسه استخدام مدیر کل باشد

اعتبار خصوصی که ما سال پیش اضافه کردیم و اگر در سنوات ما قبل را مراجعه بفرمائید هیچ سال باسم اعتبار خصوصی چیزی نوشته نمیشد .

این اعتبار خصوصی برای این بود چون نظری در اداره مباشرت پیش آمد که مجلس آمد ولی مجلس رد کرد و آن موضوع جرائم بود .

اگر نظر آقایان باشد ما جرائم را جزو عایدات نوشتم که همین شکلی که عایدات

باغ و عایدات مطبوعه را جزو عایدات جمع آوری میکنند جرائم را هم بحساب عایدات بیاورند چون در سنوات ما قبل بيك خرج هائی که در مجلس پیش میامده است از محل جرائم داده میشده است

گفته شد وقتی که ما جرائم را در سنوات عایدات آوردیم ديگر آن خرج های ما محل ندارد

این بود که بيك مبلغی باسم اعتبار خصوصی که قائم مقام اعتبارات جرائم سنوات قبل باشد ما اینجا اضافه کردیم و در مجلس این که جرائم در ستون عایدات باشد رد شد .

اما اعتبارات خصوصی سال پیش در بودجه مانده امسال هم می بینم باز دنبالش آمده در صورتی که جرائم را هم مثل ما که با ارسال جزو عایدات پیش بینی کرده بودیم نکرده اند . پس این اعتبار خصوصی برای چیست ؟

برای هر قلم اعتباری که قرض میشده حتی مصارف متفرقه هم اعتباراتی در ستون های مختلفه نوشته ایم . راست است . همه ماها اعتماد داریم با آقای ارباب و امیدوارم ما با اعتمادمان باقی باشیم و ایشان هم بحسن خدمت خودشان باقی باشند .

ولی حساب را باید همیشه درست دقت کرد باید دید که این اعتبارات برای چه تصویب میکنیم ؟ آخر امش را هم بفرمید که برای چیست ؟

سال پیش برای این که جرائم را از صندوق خصوصی وارد صندوق عمومی کردیم آن اعتبار خصوصی را پیش بینی کردیم ولی امسال که این حرفها نیست پس ديگر این اعتبار خصوصی برای چیست ؟

رئیس - آقای ارباب کبخسرو (اجازه)

ارباب کبخسرو - بنده در اینجا فقط در قسمت هائی صحبت خواهم کرد که راجع بحساب بودجه است و در قسمت های خصوصیش هیچ سؤال و جواب نخواهم کرد

اولا راجع بعقوق اشخاص صحبت کردند که چه شده است ترقی کرده آقایانی که مستحضرنه میدانند سنه هزار و سیصد که مجلس افتتاح شد بعد از شش سال فترت بود و در مدت فترت گذشته از اینکه حقوق اضافه نشد کم شد برای این که اختیار بدست دولت بود و هر روز حقوق را میزدند و این مستخدمین هم بهر حال مستخدم بوده اند و بایستی ترقی خدمت و حقوقی داشته باشند

بعد هم که متدرجا مجلس تشکیل شد بهمان ترتیبی که در هیئت رئیسه حقوق مستخدمین را که داخل خدمت بوده اند در نظر می گرفتند به همان ترتیب بودجه اش پیشنهاد می شد و مجلس هم تصویب می کرد بعد از تصویب هم اداره مباشرت عمل میکرد .

اداره مباشرت بدون تصویب مجلس بگذرد یا بکسی نیرداخته است .
 قوه حاکمیت بامجلس بوده است و اداره مباشرت هم نمی توانسته است نظر خصوصی برای خودش اتخاذ کند منحصر بآن دو قلمی هم که اینجا فرمودند نبوده و همه ترقیات هم نسبت با اداره مباشرت بود و دلیل بهتر که منحصر نبوده اینکه حقوق نمایندگان بکمر تبه از صد تومان رفت بدو صد تومان
 در صورتیکه سابقه خدمت هم در هیچ جا نداشتند مقتضای وقت دلیل این شد که حقوق آقایان و کلاً از صد تومان بدو صد تومان برود در همان موقع که اداره مباشرت پیشنهاد کرد حقوق نمایندگان از صد تومان دو صد تومان شود .
 از این نقطه نظر بود که آقایان نمایندگان آمده بدو صد تومان اینجا معطل شده بودند و خرج هائی را متحمل شده بودند و ده اول اداره مباشرت بعنوان مدد خرج پیشنهاد کرد خرده خرده جزو بودجه شد .
 پس این جا فقط یکطرف نداشته است راجع به تفریح بودجه سال ۱۳۰۲ مذاکره فرمودند .
 اولاً در همان موقع که لایحه میگذاشت بهتر این بود که صحبت های ایشان را میگرداند و بعد از تصویب تفریح بودجه این فرمایش را اینجا میفرمودند .
 دیگر این که فرمودند چه شده که حساب دارای یکشاهی و نیمشاهی شده؟ باید دارای یکشاهی و نیمشاهی بشود برای اینکه در تعمیر وقتی حساب میکنند اگر دارای نیم دینار هم بشود باید بحساب بیاورند این مسئله راجع بتعمیر است .
 آن معامله که بنده در آلمان کردم اگر آقایانی که اهل بصیرت و اطلاع باشند بنده میل دارم که آن معامله را کس دیگری برود و دو برابر قیمت بکنند .
 بنده در آنجا فداکاری کردم تحقیق بکنید و بصورت حسابهایش مراجعه کنید و ببینید چه چیز از کار خانیجات گرفته شده و چه قیمت تمام شده و باید تخفیفات مامله شده مارک یا فرانک یا لیره یا هر چیز دیگر صورت حساب کارخانه حاضر است تعقیبش هم آن است .
 صورتهایش هم تمام با لیره تعمیر شده است پولش هم در آنجا پرداخته شده .
 از اینجا برات لیره گرفته شده است آنجا برات لیره پرداخت شده است .
 اسناد کار خانیجات هم تمام بعد از تحقیقات صورت جزو و کس در کمیسیون محاسبات بوده و اگر کمیسیون محاسبات رسیدگی نکرده بن من مربوط نبوده است اداره مباشرت حسابش را بدهد کمیسیون

محاسبات هم رسیدگی بکنند و مدتها هم رسیدگی شده است .
 راجع بسیف آزاد فرمودند . بنده خیلی میل داشتم که ایشان وقت میفرمودند در حقیقت امر اطلاعات حاصل میکردند . در خارجه کارهای راجع بهر مملکتی را نسبت بیک کارخانه بکنفر تجاری اشخاص مخصوصی عهده میکرد که اشیاء آن کارخانه را ترویج کند .
 مثل این که بکنفر از ایرانیها در آنجا هست میرزا رضاخان سرتیب که در آنجا عنوان نمایندگی دارد برای کارخانه مخصوصی آنکارخانه با ایران و افغانستان و ترکستان معامله دارد و هر چه معامله بکند اعم از این که این شخص داخل باشد یا نباشد صد پانزده آن کارخانه با این شخص میدهد .
 این قراری است که با کارخانه بسته اند اگر آقای حائری زاده دقت فرموده باشند در جمله صنایع شرق و اروپا که چاپ میشد و عکس آن ماشینها میکشیدند آن ماشین تیپوگراف همان ماشین لطیفی است که اولین دفعه است که بایران آمده و الان در مطبعه است .
 همان ماشینی است که همراه سرعت تحریر حرف را میریزد و سطر بندی میکند وزیر ماشین میرود در آنجا ملاحظه بفرمائید هشتصد لیره قیمت آن را نوشته آنوقت ملاحظه بفرمائید که بنده از سیف آزاد چند خریدم ام چرا از سیف آزاد خریدم ؟
 سیف آزاد نماینده آن کمیانی بوده است صد بیست حق خودش بوده است و آن صد بیست را که از کمیانی باید بگیرد بن تخفیف داده است . این حق او بوده و بنام مجلس شورای ملی رعایت کرده و نکرده است .
 این راجع بآن قسمتش . راجع بآن دیگر هم که فرمودند چون بنده وقتی آن ماشین را خریدم آن ماشین با قوه برقی کار میکرد و با قوه برقی سربش را آب میکرد است .
 بنده با احتیاط اینکه اینجا ممکن است ما قوه برقی نداشته باشیم خواستم دیکش را عوض کنم و دیک فلفلی درست کنند که در اینجا بتواند باد یک فلفلی کار بکند و سرب خودش را آب بکند که اینجا اسباب گردانی ما نشود آنهم پانزده لیره قیمتش بوده است که نکرده و خودش متحمل شده است و داده است .
 حالا اگر اختلاف کرده است که این تخفیف را داده است و از حق خودش گذشته است بعد از این ممکن است کسی این خلافها را نکند . راجع به خارج مسافرت هم که چهار هزار تومان فرمودند شاید تصور شود که بنده چهار هزار تومان خرج سفر داشتم . هزار و چهار صد تومان خرج سفر بنده شده

است ششماه هم طول سفر بنده بوده است و با چندین کارخانه هم طرف بوده ام همه جا هم میبایستی سفر کنم و بروم بشهرها کارخانههای را ببینم .
 تمام خرج سفر بنده همین بوده است و شاید اگر بکسی دیگر و کارخانه بدهم بخارج خیلی پیش از اینها بود و خیلی تفاوت هم پیدا میشد .
 بنده پیش نفس خودم خجل نیستم بنده فداکاری کرده ام . هر من که میبایست به آسایش بگذرد . (چنانکه هر دیگران به آسایش گذشته)
 ضایع کرده ام از راحت حضر کاسته ام و در راه ملت صرف کرده ام
 عمر من بفر گذشته و یعنی طوری ضایع نکرده ام که ضایع شده باشد و از برای ملت ضایع کردم و بیش نفس خودم مفتخرم که از راحت خود کاسته ام برای ملت .
 راجع بتعمیرات و غیره فرمودند . اولاً در آن موقع که راجع بتعمیرات مذاکره می شده است بنده کنترات چی مجلس نبودم . یک ترتیبیانی اداره مباشرت داشته است و مخارج خودش را می کرده است یک خانه جدید خریدم طارمی عوض کرده است .
 بنده فقط تأثیری که دارم این است که ریاکار نبوده ام که این خرابیها و این توده های خراب مجلس که دست بنده داده شده است نکسش را بردارم که هر وقت صحبت بشود جلوی آقایان بگذارم که ببینند آن توده های خاک امروز صورت مطبوعه پیدا کرده است .
 آن عمارت ساخته شده است (خطاب بافای حائری زاده) خودتان هم آنوقت جزو مباشرین بوده اید . کتابخانه ساخته شده است
 زمینهای ناهموار آنجا صورت دیگر پیدا کرده است . هر چه بوده بصورت مال خود مجلس بوده است و صرف خود مجلس شده است فقط بنده و سایرین توانسته ایم حتی الامکان بقدر قوه بشریت رعایت این را بکنیم که کسی دیناری حیف و میل نکند .
 حالا اگر در معنی کرده اند باشد است بنده غیبدان نیستم . حق بنده این بوده که رعایت را بکنم و با گواهی خدای خودم آن رعایت را هم کرده ام این هم راجع باین قسمت کمیسیون محاسبات هم تصویب کرده مجلس هم تصویب کرده است .
 راجع باعتبارات اینجا اظهار فرمودند اولاً این اعتبارات فوق العاده همیشه باید یک در جزو اعتبارات میامد است . و برای چیز هائی است که پیش بینی آمده در کجای بودجه پیش بینی شده بود ؟
 اینست که همیشه باید یک اعتباری در دست باشد وقتی که اراده آقایان توافق گرفت که خرج بشود آن اعتبار باشد مثل اینکه در

سنه های گذشته از اعتباراتی که بجاس پیش نهاد شده است سالی بوده است که هفتاد هزار تومان هشتاد هزار تومان خرج شده است . البته وقتی لازم نشده گرفته نشده است
 در بودجه سال گذشته شصت هزار دو صد تومان خرج نشده است لازم نبوده گرفته نشده ولی اگر لازم شد باید مجلسی در دست باشد . آن سه هزار و شصت تومان از این بابت است و بی هفت هزار و کسری که در اینجا پیشنهاد شده خود آقایان اگر فراموش نکرده باشند در نظر دارند که این زاید سه سال گذشته است .
 همان قسمتی که بیان کردند ما یک وجوهی از محل جرائم میبرداختیم سال گذشته در نظر گرفته شد که جرائم کلیه عایداتش جزء جمع مملکتی بیاید و خرجش هم بیاید جزء بودجه وقتی آمد بمجلس مجلس اعتبارات خرجش را تصویب کرد ولی قسمت جمعش را رد کرد و گفت که حساب جمعش باید در خود مجلس باشد
 حالا آن اعتبار چیست ؟ انعاماتی است که در سه نوبت در سال آقایان تصویب کرده اند و سابقه هم دارد که بستخده این داده میشود آن اعتبار خصوصی همین بوده است .
 حالا اصلاح نمیدانید روی قلم بکشید اداره مباشرت هم نمیدهد . صلاح میداند است سه هزار و چهار صد تومان ما از اعتبارات سال گذشته کسر کردیم آن سه هزار و چهار صد تومان چیست که ما کسر کردیم چون خرج روضه خوانی را ما در ضمن آن اعتبار آورده بودیم و سابقاً در جزو محل جرائم بود آن قسمت جرائم که در دست قسمت روضه خوانی هم دیگر از آن اعتبار خرج نشده این بود که آن سه هزار و چهار صد تومان را از آن جا حذف کردیم ولی یک اعتبار دیگری ما در اینجا پیش بینی کردیم که اعتبار حقوقی است .
 این اعتبار چیست . در هیئت رئیسه بنده از آنکه مذاکره شده بود (که خود بنده هم حضور نداشتم) که یک ترتیبی برای قانون استخدام مستخدمین مجلس باید داد و آن قانون باید بگذرد البته وقتی که بگذرد ممکن است تطبیق آن قانون با ترتیب تولد خرجی بکنند و اشخاص باید بحق خودشان برسند .
 از این جهت اعتباری در اینجا گذاشتند که هر وقت قانون گذشت برای سال آتی بعد از آنکه تطبیق کردند مجلسی داشته باشند که در حدود آن تطبیق بپردازند آن هم اگر لازم شد میبردازند و اگر لازم نشد پرداخته نمیشود اینست آن اعتبار .
 حالا بطور کلی و بصورت این بودجه برای مجلس است و برای اشخاص بنده نیست . برای اداره مباشرت هم نیست که خرج بشود آن اعتبار باشد مثل اینکه در

آقایان صلاح میدانند قبول می کنند صلاح نمیدانند قبول نمیکنند بسته بامر مجلس است . قبول کردند در اداره مباشرت هر کس باشد به موقع اجر خواهد گذاشت قبول هم نکنند هر قسم صلاح میدانند اداره مباشرت مطابق آن رفتار خواهد کرد
 بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .
 (بعضی گفتند کافی نیست)
 رئیس - آقای شیروانی (اجازه)
 شیروانی - در امور بودجه البته آقایان میدانند که در تمام بودجه ها چه بودجه مجلس چه سایر بودجه های مملکتی بقیده بنده باید یک قدری بیشتر صحبت کرد بجهت اینکه ما که در یک قلم شهریه اینقدر وقت خودمان را مصرف میکنیم افلا در بودجه خودمان هم باید یک روز وقت مجلس را صرف بکنیم .
 باین جهت بنده با کفایت مذاکرات مخالفم .
 رئیس - بنده عرض کردم صحبت کنید نکتم راجع به کمایت مذاکرات بفرمائید .
 شیروانی - آقایان مسیوق هستند بنده همیشه در مسائل بودجه و مسائلی که مربوط بجمع و خرج مملکت است از جزئی و کلی دقیق هستم و حتی الامکان میل دارم عقاید خودم را عرض کنم
 در اینجا بنده نظر بشخص و اشخاص ندارم و هیچوقت هم نسبت عدم در ستکاری یا اینکه یک اختلاف هائی در بودجه مجلس شده باشد بکسی خدای ناخواسته نمیدهم و همچون نظری ندارم فقط نظر بنده در اقدام بودجه و چیز هائی است که در اینجا نوشته شده است خارج از این بودجه که در مجلس آورده اند و منتشر کرده اند هیچ عرضی ندارم
 چند ایراد کلی اساساً بنده باین بودجه دارم . بودجه مملکت بامجلس یا یک اداره اصولاً باید از روی قانون نوشته شود . این چیز است که گمان میکنم محل انکار برای هیچکدام از آقایان نیست وقتی ما می توانیم بودجه مملکت را بنویسم کاتبه و مشاغل و اعتبارات و تمام جزئیات آن یا قوانین موضوعه تطبیق شود
 ما برای مستخدمین کشوری وقتی بودجه می نویسیم جزئیات قانون استخدام را رعایت میکنیم . این بودجه را هم بنده میخواهم بهمم که با چه قانونی تطبیق شده و از روی چه قانونی نوشته شده است ؟
 قانون استخدام مستخدمین مجلسی که هنوز صورت قانونی پیدا نکرده و تمام نشده است در آنجا است که تکلیف رتبه بندی ها

باید معین شود و آنوقت از روی آن قانون ترتیب رتبه بندی و ترفی و تنزل اعضاء مجلس را رعایت کنند و در بودجه مجلس حقوق آنها را پیش بینی کنند
 بنده با اینکه قانون هنوز نگذاشته فکر میکنم که عجلتاً از روی همین قانون نگذاشته بک رتبه بندی هائی در بودجه شده باشد ولی وقتی بقانون مراجعه می کنیم می بینیم اینطور نیست و حقوق را اینجا بشخص داده اند و این دادن حقوق و کم و زیاد کردن آن یا تغییر رتبه ها از روی یک ترتیب یا یک اصول قانونی نبوده و باید این رعایت شده
 تابعان که قانون نداشته ایم . ممکنست جواب داده شود که از روی سابقه ای که در مجلس جاری بود است یک بودجه نوشته بنده این بودجه را که می بینیم بسا بودجه سنوات قبل خیلی اختلاف دارد و می بینم که از روی سابقه هم این بودجه نوشته شده البته یکی از این دو اصل باید رعایت شود یا سابقه را یا نشان بدهند که از روی چه سابقه ای نوشته شده یا قانون را روی چه قانونی رعایت شده ؟ اینجا نه قانون رعایت شده و نه سابقه یک بودجه با دماغ اشخاص نوشته شده یعنی یک اشخاصی نوشته اند و یک بودجه نوشته اند بنده عرض میکنم وقتی قانون در مملکت وضع میشود برای اینست که حدود و حقوق اشخاص محفوظ بماند زیرا بنده ممکن است با بکنفر از مستخدمین مجلس خوب نباشم
 وقتی که یک قانونی نباشد که حق او را حفظ کند من پایمال می کنم . پس قانون برای اینست که حدود و حقوق اشخاص محفوظ بماند
 این ترقیاتی که در اینجا داده شده و اضافه حقوق هائی که داده شده است بنده می خواستم به بینم از روی سنوات خدمت و بروز لیاقت است ؟
 اگر از روی این دواصل است مطابق کدام یک از مواد قوانین مملکتی است ؟ و بالاخره می خواستم برای بنده توضیح بدهند که از روی چه اصولی درست شده این بودجه شخصی است مثل اینکه بنده بکس دیگری نداشته باشم و هر طور دارم بخواهم برایشان حقوق بنویسم یا اضافه حقوق بدهم یا حقوق آنها را کسر بکنم یا رتبه یکی را بالا ببرم و رتبه یکی را پایین بیاورم آزادانه بدون اینکه رعایت یکی از مواد قانون را کرده باشم .
 پس اولاً میل داشتم که این مطلب بر بنده معلوم شود که از روی چه ترتیبی این رتبه ها معین شده و این حقوق ها نوشته شده .

دوم اینکه اصل این حقوق را چند معین کرده اند برای اینکه اینجا نوشته اند که اشک مطابق قانون استخدام کشوری سی و دو تومن است و آنوقت حقوق ثابت همینطور منشی دوم و منشی اول بیاید تا معاون اداره و از روی همان ترتیب باشد این را هم بنده در اینجا نسبی بدم شاید کرده باشند و اگر اصل را باین ترتیب کرده باشند آنوقت فلان شخص را رئیس یا معاون کرده اند . آبا از روی همان اصل بندی است که شصت سی و دو تومن داشته و مطابق قانون آمده بالا ؟
 اگر اینطور است آن قانون چه قانونی بوده است که حقوق ها را اینطور آورده است بالا ؟
 اینست که بنده (در خارج هم خدمت آقایان عرض کردم) ترجیح میدهم کشور دوم قانون استخدام مستخدمین مجلس بگذرد و تکلیف رتبه بندی ها معین شود بودجه را از روی قانون بنویسند والا این یک نظری نیست که بنده بگویم چرا فلان آقایان حقوق زیاد داده این البته هر کس مطابق مقررات قانون کار بکند باید او را حقوق بدهیم اما مطابق قانون . و فعلاً ما قانون نداریم و مکرر هم این را عرض کرده ام که مجلس دارد خاتمه پیدا می کند و این قانون باید نوشته شود بودجه هم که نوشته می شود باید از روی این قانون باشد این یک ایراد بنده بود باین بودجه
 دیگر اینکه در این ترقیات و تنزلهای بنده خواستم مخصوصاً آقای مخبر کمیسیون توضیح بدهند که چه استیازاتی قائل شده اند برای اشخاصی که یک اضافاتی به آنها داده شده آبا با امتیاز قضی قائل شده اند که میدانم اینطور نیست .
 زیرا بنده میدانم یک اشخاص فاضل تری هستند که در همین بودجه حقوق کمتر از دیگران می گیرند و امتیاز قضی در باره شان رعایت نشده آبا سوابق و مدت خدمت را رعایت کرده اند .
 آنرا هم بنده تصور می کنم اینطور نیست . برای اینکه اگر حساب کنیم سابقه خدمت و مدت خدمت یک عضوی را با این مبلغی که در اینجا برایش معین کرده ام (چون نمیخواهم داخل اشخاص بشوم) می بینم مدت خدمتش شاید بانصف حقوقی که در اینجا نوشته شده تطبیق نمیکند
 پس سابقه خدمت هم منظور نبوده و از چه روزی و مطابق تصمیم کی و چه هیئتی این حقوق ها داده شده
 بالاخره همانطور که عرض کردم تکرار میکنم که مطابق کدام ماده از قانونی این اضافه حقوق داده شده ؟ پس در در رتبه بندیها بنده قائل هستم که امروز این بودجه را بگذاریم زمین و قانون استخدام را بگذارند و بودجه را ببرند در

کمیسیون محاسبات و از روی قانون حقوق معین کنند
 اینکه آقای ارباب فرمودند که اضافاتی که داده شده برای این بوده است که چند سال فترت بوده و نتوانسته اند يك اضافاتی بدهند آنوقت در این دو ساله يك اضافاتی داده شده
 این فرمایش ایشان دو جواب دارد اولاً يك اضافاتی داده شده که ما می بینیم ب دیگران در همان رتبه و درجه بوده اند داده نشده است که برای اینکه يك نفر معاون اداره که شاید مدت خدمت و سابقه او با یکی دیگر مطابق بود سی و چهار تومن تفاوت حقوق معین کرده اند در صورتی که این فترت را هر دو اینها داشته اند و این سابقه را هم هر دو داشته اند ولی اینجا یکی را حد اقل گرفته اند و یکی را حد اکثر
 پس اینجا هم نسبت بتمام افراد بطور مساوی رعایت شده فقط نسبت بیکی دوتا رعایت شده و با هم بنده میخواستم ببینم بر فرض اینکه استحقاق هم داشته اند از روی چه اصلی بوده که يك کسی را يك حقوق زیادتری بدهند و یکی را کمتر (واما موضوع اعتبارات) بنده زائد میدانم که اظهارات آقای حائری زاده را تکرار کنم .
 پس بنده تصدیق میکنم که در بعضی مواقع يك خرج های فوق العاده ممکنست پیش بیاید که ما در اینجا برایش محل نداشته باشیم ولی مجلس که برایش داریم .
 برای اینکه در این مدت دولت هم البته برایش يك مخارجی پیش می آمده است آنها چه میکنند ؟ اعتباراتی که میخواهند لایحه اش را تقدیم می کردند و تقاضای فوریت میکردند و آن خرج را از مجلس میگذراندند و ما آنچه اعتبار که ممکن است یک حرجی برایش پیش بیاید در اینجا پیش بینی کرده ایم
 معذراً باز يك اعتبارات فوق العاده هم اینجا نوشته شده این چیست ؟ حالا دولت ممکنست يك اعتبارات فوق العاده بخواهد که نتواند در مجلس اظهار کند مثلاً برای مخارج مخفی بخواهد . این ممکنست ولی مجلس که خرج مخفی ندارد مجلس چراغانی میخواهد بکند . هفتی هزار تومان . دوهزار تومان . سه هزار تومان خرجش است می آورند در مجلس و میگویند فلا فلاندر خرج چراغان داریم همه هم رای میدهند .
 بنابراین در این موقع که ممکنست یکی دو ماه فترت پیش بیاید و ما نباشیم نمیتوانیم دو سه هزار تومان خرج های فوق العاده پیش بینی بکنیم و تصور نمیکنیم این خرج ها پیش بیاید
 البته بعد هم سال آینده خرج های

را مجلس آینده تصویب میکند و ارتباطی به آن ندارد که برای سال آینده و مجلس آینده يك اعتبار فوق العاده که مصرفش را هم نمی دانیم چیست تصویب کنیم. باین جهت بنده این اعتبار را زائد میدانم

سایر اعتبارات صحیح حتی مخارج متفرقه هم صحیح اما اینکه علاوه از مخارج متفرقه هم يك اعتباری بدهیم نمیدانم برای چیست از این ها که می گذریم بازمی آئیم سر مطبعم.

اولاً زحمانی که آقای ارباب برای تأمین این مطبعم کشیده اند محل انکار نیست فوق العاده قابل قدر شناسی است و آقایان هم رفتند تماشا کردند و دیدند که يك مؤسسه عالی بسیار خوب است ولی ما در سال گذشته گفتیم که مجلس يك مطبعم میخواهد برای کارهای خودش و مجلس را بصورت يك تجارتخانه خوب نیست در آوردیم این شأن مجلس نیست فقط يك ماشینی که لوازم داخلی مجلس را طبع کند و بمقیده بنده صورت مذاکرات مفصل مجلس را هم طبع و نشر کند يك همچو مطبعم برای مجلس کافی است

ولی در همان روزی که بمشاشای مطبعم رفتیم دیدیم که از اغلب تجارتخانه ها و ادارات دولتی یعنی تقریباً صد شخصت یا صد هفتاد کارهای دولتی هم بمطبعم مجلس می آید حالا صرف نظر از اینکه يك لطمه به سایر مطابع زده است و اساساً کار مجلس این نیست ولی این کار را کرده است

در ماده چهارم مینویسد که مجلس شورای ملی بداره باشرت اجازه میدهد که عوائد مطبعم و باغ بهارستان را جزو محاسبات مجلس محسوب دارد. این ماده را نمی فهمم یعنی چه؟

اگر مقصود اینست از آن بولی که باید در مقابل این بخر جه از خزانه بگیرد اینرا کم میکنند و کسر می گذارند که هیچ بنده بطور خصوصی از مخبر پرسیدم ایشان جواب دادند خیر آن پول را میگیریم و این پول را هم در جزو جمع محاسبات مجلس منظور میکنیم.

بکنفر از نمایندگان - اینطور شبروانی - اگر اینطور نیست پس این طرز نوشتن عبارت هم آن مقصودی که آقایان دارند نمیرساند. برای اینکه باید نوشته شود در جزو جمع محاسبات مملکتی محسوب میدارد. برای اینکه اگر مقصود این است که این عوائد جزو عوائد مملکتی باید و از بودجه مجلس کسر بگذارد پس جزو عواید مملکتی است. در هر صورت این حساب اگر بآن کسر

ماده می شود که بنا پول میدهد که جزو عواید مملکتی است و اگر بآن کسری داده نمی شود جزو محاسبات مجلس است میخواهیم به بنیتم این عایدی را می خواهیم چه کنیم؟

من شنیده ام مطبعم تقریباً بیجاهد صحت هزار تومان عایدات دارد. در صورتیکه ما اعتباراتی برای آن در این بودجه پیش بینی کرده ایم. پس دیگر این عایدات را میخواهیم چه کنیم؟

در هر صورت بنده موضوع مطبعم را يك چیز بفرنجی میدانم و بالاخره این مطبعم اگر مطبعم مجلس است نباید حسابش جزو جمع حساب مملکتی بیايد؟

در اینجا نوشتن هم لازم نیست و املا باید يك حساب جداگانه داشته باشد و عایداتش هم در دست مجلس باشد و اگر عایدات مطبعم جزو عایدات مملکتی است باید حسابش را هم جزو جمع حساب مملکتی بیاوریم.

باین لحاظ بنده مخالفم با این ماده والا در اصل قضیه بنده هم هیئت محترم رئیس هم اداره باشرت و هم ادارات مجلس را بهترین ادارات مملکت میدانم و اجزاء آن را هم بهترین اجزاء و کارکنان ترین اعضا میدانم و بودجه را هم میدانم که يك شاهی زیور و نشده است ولیکن مراتب باید مطابق با قانون باشد و بودجه مطابق قانون تهیه شود.

رئیس - بنده لازم است بطور اخصار راجع به بیانات اولیه نماینده محترم توضیحی بدهم و آن این است که اگر بدقت ملاحظه بفرمائید این بودجه که فعلاً مطرح است با بودجه هذلسنه که قبلاً مجلس تصویب کرده است از حیث حقوق مستخدمین مجلس یکشاهی اضافه نشده است. ایشان در ضمن بیاناتشان اظهار می کردند کم زیاد شده است در صورتیکه این بودجه که فعلاً مطرح است نسبت به بودجه هذلسنه هیچ اضافه نشده است و هیئت رئیس هم نمی توانند اینکار را بکنند برای اینکه هیئت رئیس منتظر است مجلس شورای ملی تکلیف قانون استخدام اداری مجلس را معین کند و بر طبق آن عمل کند ولی چون آن قانون هنوز تصویب نشده است هیئت رئیس دید اگر تغییراتی بدهد ممکن است پس از تصویب قانون مستلزم این باشد که آن تغییرات باز يك صورت دیگری پیدا کند.

این است که احتیاط کرد و کاملاً نظرش این بوده که در بودجه سنه آتی مادام که قانون استخدام مجلس نگذشته است هیچ تغییری ندهد و فقط يك مبلغی بمقتوان اعتبار حقوقی همانطور که آقای ارباب گفته در بودجه پیش بینی شده است آنهم بشرط این که قانون از مجلس بگذرد و اجرای قانون هم مستلزم تفارونی باشد و

اگر در سابق يك کارهایی شده است و مجلس رای داده است امروز نمی شود آنرا تغییر داد این توضیح را خواستم بدهم برای اینکه رفع اشتباه بشود. آقای شریعت زاده (اجازت)

شریعت زاده - بنده قبل از اینکه دلائل موافقت خود را بعرض مجلس شورای ملی برسانم لازم میدانم من باب مقدمه يك جمله بعرض برسانم.

بعقیده بنده مهمترین وظایف مجلس شورای ملی تشویق عناصر و افرادی است که علا در سالیان دراز خدمات قابل تقدیر برای مملکت کرده اند.

بنابراین عظمت و اهمیت وظیفه مجلس در رعایت این اصل بعقیده من به درجه است که باید احترامز کرد حتی در ضمن مذاکرات عادی يك چیزهایی که متضمن ریا و اشاره هم برخلاف این اصل باشد در مجلس مذاکره نشود.

اینست که بنده هم هیچ میل ندارم نسبت بیانات بعضی از نمایندگان محترم که مخالف این اصل اظهاراتی فرمودند از طرف بنده حتی بعنوان دفاع چیزی عرض شود زیرا چنانکه عرض کردم موقعت مجلس اعلی از آن است که این قبیل مسائل در آن مذاکره شود.

ضمناً مطلبی هم می خواستم عرض کنم و آن این است که شاید خود بنده ملتفت نشده باشم بنده متقدم بعضی از مسائل جزئی که مربوط با مواد است و بالغخصوص متعلق است باینکه در موقع مباحثه در مواد مورد بحث واقع شود مقتضی نیست در کلیات تفصیلاً راجع بآن اعتراض بشود کلیات مربوط است به لایحله کلی که ایجاد میکند ازوم تصویب يك لایحه را و البته اگر بنا باشد جرح و تعدیلی در مواد بشود در مورد مباحثه در مواد باید مذاکره شود.

در هر صورت این مخالفت هائی که شد مربوط بود بیک چیزهای مصوبی مثلاً در خصوص مطبعم و خرید لوازم آن صحبت هائی شد در صورتی که بودجه آن تصویب شده و اگر اشخاص مطلع وقتی که مقتضی تحقیق يك امری است شروع بتحقیق بکنند بخوبی خواهند دانست که در خصوص خرید مطبعم مجلس شورای ملی اعلی درجه لیاقت از طرف متصدیان این کار (هر که بوده است) اعمال شده است.

همچنین بنده مخالف هستم که گفته شود مجلس احتیاجات مطبوعانش ایجاب نمیکرد خریداری چنین مطبعم را و این مسئله ممکن است بصاحبان مطابع دیگر ضرر وارد بیاورد. در صورتیکه ما باید سعی کنیم که هر چیز تازه که وقت کمتر صرف میشود و منافش زیاد است در مملکت ترویج

شود و بشرفته مجلس در این مقصود يك سرمشقی است برای دیگران. مطبعم مجلس یکی از مؤسساتی است که علاوه بر آنکارهایی که برای مجلس میکنند يك نمونه و سرمشق برای تشویق اشخاص است که میخواهند کار کنند بنابر این از این حیث اشکالی نیست قسمت دیگر مربوط بوده است باینکه در بودجه باید موافق قانون حقوقی معین کرد اولاً این مسئله يك اعتراض مؤثری نیست برای اینکه مجلس شورای ملی که خودش صلاحیت برای وضع قانون دارد هر چیزی را که تصویب کرد آن قانون است بنابر این اگر هیئت رئیس با کمیسیون محاسبات مجلس که قطعاً طرف اعتماد مجلس هستند هر گاه با رعایت سوابق و خصوصیات يك بودجه تنظیم کنند و برای اشخاص حقوقی معین شود و بنا شود در مجلس تصویب شود خود این قانونست.

پس نمیشود گفت که چون هنوز برای مستخدمین مجلس قانون استخدامی تصویب نشده است حتماً باستی مجلس تصویب کند برای تعیین بودجه تا اینکه يك قانونی وضع شود و بعد بر طبق آن عمل شود. در صورتیکه نایستی هر چیزی را موکول بیک چیز دیگری کرد.

بعلاوه تصور میکنم که اگر بسوابق دقت شود چون خود من تحقیقاتی کرده ام و در بودجه مجلس در تعیین حقوق رعایت کمال هدايت شده است و سوابق اشخاص و خدمات آنها مراعات شده است. البته بنده عرض نمیکند که ممکنست در يك مورد اشتباه نشده باشد و اگر آقایان موردی را در نظر دارند ممکنست در موقع مذاکره بگویند که اینجا يك اشتباهی شده است و این يك چیزی نیست که در موقع مذاکره در کلیات وسیله مخالفت

قسمت دیگر مربوط بوده است با اعتبارات با اختیار مجلس است. اگر خواست اعطا می کند و اگر نخواست اعطا نمیکند و اعتباراتی هم که داده شده است بموجب صورت های منظم یا خرج میشود یا خرج نمیشود اگر خرج شد که هیچ و اگر نشد به خزانه مسترد میشود.

يك اعتراض دیگر هم آقای شبروانی فرمودند که عایدات مجلس در اینجا نوشته شده است در جزو جمع محاسبات مجلس محسوب شود آنهم هیچ اشکالی ندارد و بنظر بنده هیچ تفاوت ندارد و بلکه بهتر اینست که مجلس در جمع و خرج خودش آنچه که عایدات دارد از آن استفاده کنند و آنچه کم دارد از خزانه بگیرد اینهم يك اعتراض مؤثری نیست.

در هر صورت بنده استدعا میکنم از آقایان نمایندگان محترم که توجهی بکنند

قسمت دیگر مربوط بوده است با اعتبارات با اختیار مجلس است. اگر خواست اعطا می کند و اگر نخواست اعطا نمیکند و اعتباراتی هم که داده شده است بموجب صورت های منظم یا خرج میشود یا خرج نمیشود اگر خرج شد که هیچ و اگر نشد به خزانه مسترد میشود.

يك اعتراض دیگر هم آقای شبروانی فرمودند که عایدات مجلس در اینجا نوشته شده است در جزو جمع محاسبات مجلس محسوب شود آنهم هیچ اشکالی ندارد و بنظر بنده هیچ تفاوت ندارد و بلکه بهتر اینست که مجلس در جمع و خرج خودش آنچه که عایدات دارد از آن استفاده کنند و آنچه کم دارد از خزانه بگیرد اینهم يك اعتراض مؤثری نیست.

در هر صورت بنده استدعا میکنم از آقایان نمایندگان محترم که توجهی بکنند

صفحه ۱۶۷۱

وقت بفرمایند و همچنین التفاتی با احتیاجات شدید مملکت و تصویب بعضی اواضع میکنند و در این آخر مجلس در حدود امکان از ایجاد مباحثاتی که مؤثر در اوضاع عمومی بالو اوضاع داخلی خود مجلس نیست احتراز نمایند و در این قسمت هم زیاد بر این مذاکره نشود

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است رئیس - رای گرفته میشود برای ورود در مورد مواد آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. چند دقیقه تنفس داده میشود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

وزیر پست و تلگراف - قرارداد با سیوزا مارا بلژیکی است برای استخدام در اداره پست تقدیم مجلس میشود رئیس - يك کمیسیون خارجه و بودجه قدیم و فوائد عامه ارجاع میشود وزیر مالیه - چند فقره لایحه است که از طرف وزارت مالیه تنظیم شده و تقدیم مجلس میشود

يك فقره لایحه است راجع بمخارج مجلس موسسان که بکقسمت آن سابقاً تصویب شده بود و يك قسمت مخارج اضافه پیدا کرده که لایحه آن تقدیم می شود

يك لایحه است راجع بشرابخانه چون شرابخانه نسبت بکارهایی که دارد امتش کمست و لازمست تکمیل شود لایحه آن تقدیم میشود برای اینکه يك اعتباری از طرف مجلس تصویب شود که با آنجا توسعه داده شود

لایحه دیگری هم هست که راجع به اصلاح بوده است نسبت بمخارج وزارت داخله و اداره نظمی آنهم تقدیم میشود لایحه دیگری است برای اعتبار اجرای قانون میزبی که اعتبار آن در مجلس تصویب شده و بعد قانون به موقع اجرا گذاشته شود

دو فقره لایحه هم هست یکی برای شرح تحصیل و یکی هم شهریه مستخدمینی که خدمت کرده اند رئیس - تمام این لوازم بکمسیون بودجه ارجاع میشود آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده آنچه در خارج اطلاع پیدا کرده ام اینست که لایحه ای که برای اعتبار اجرای قانون میزبی تقدیم شده است دو شور دارد برای اینکه فقط اعتبار خرج نیست و اجازه وضع مالیات دولت خواسته است در این موضوع يك صديچ

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

یعنی ده نیمی هم به قانون میزبی اضافه کند من استدعا میکنم در آنخصوص يك شور بشود که بفرمایند در مجلس بخورد از این جهت فوریت بمعنای یکشوری را تقاضا میکنم

وزیر مالیه - بنده هم موافقم روحی - بنده چون از مجلس مؤسسان و مخارج آن اطلاع دارم و وکلای آنجا بیچاره ها باید از جیب خودشان مبلغ ها خرج کنند و در صورتیکه دسترس هم بعرض مراجعت ندارند لذا بنده تقاضا میکنم لایحه اعتبار مجلس مؤسسان هم يك شور داشته باشد

رئیس - آن لایحه ای که راجع به درست هزار تومان اعتبار است بکمسیون قوانین مالیه و کمیسیون بودجه جدید برود بنابر این بنده تصور نمیکند که بشود نسبت بپیشنهاد آقای حائری زاده رای گرفت برای اینکه این لایحه از جنبه خرج يك شور دارد ولی از جنبه وضع مالیات دو شور دارد مگر این که تفصیلاً شود و نسبت به يك قسمت تقاضای فوریت بکنند

وزیر مالیه - همانطور که فرمودند این لایحه بدو کمیسیون ارجاع میشود قسمت بودجه ایش یکشور بیشتر ندارد و نسبت قوانین مالیه اش هم که آقا پیشنهاد کرده اند يك شور برود البته چون وقت مجلس کمست اگر در این مسائل يك شور بشود که زودتر بگذرد برای تسریع امر بهتر است

رئیس - نسبت باین قسمت رای میگیریم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد. که يك شور بشود

ماده اول بودجه مجلس قرائت می شود (بمضمون سابق قرائت شد) رئیس - آقای حائری زاده (اجازه) حائری زاده - این ماده مشتمل بر ۴ فقره است بدیهی است آن قسمتی که راجع بعقوق و کلاه است مخالفتی با آن نیست

راجع بعقوق اعضا و اجزاء تقنینیه و اعتباری هم که برای اجرای قانون استخدام گذاشته شده است مخالفتی ندارم و امیدوارم که قانون استخدام بزودی از مجلس بگذرد و برای اجرای آنهم البته يك اعتباری لازم است

حقوق اجزاء اداره مباشرت هم شرح ایضا چون تملیق با اجرای قانون استخدام میشود در آنهم عرض ندارم

راجع بمصارف ماهیانه و سالیانه هم است که در اینجا پیش بینی شده است چون رئیس پیشنهاد کنند و مجلس هم با اعتبار

دوره پنجم

اعتمادی که به هیئت رئیس دارد يك خرجی برای ادارات معین میکند و وقتی دوره ششم شد بودجه نوشته میشود و تصویب میشود

این عقیده بنده است نه اینکه حالا آخر دوره پنجم با يك داد و قالی که ما گرفتار هستیم هی بودجه بیاورند و بگذرانیم

حالا بنده ناچارم يك مسئله را عرضه بدارم چون در کمیسیون بودجه هم هر چه حرف میزنیم میگویند بسال گذشته هم همین ترتیب بوده است

بودجه وزارت مالیه با آن حجم و بزرگی که حقیقه رعب می آورد میگوئیم چرا ۸ کروارست میگویند بیار سال زدیم بودجه گذشته است

در بودجه وزارت معارف که وارد می شویم می بینیم کم شده است آخر وزارت معارف روز افزون است بودجه آنرا هم باید زیاد کرد میگویند چون پارسل زدیم بودجه اسال هم بهمان ترتیب پارسل باید بگذرد

در بودجه عدلیه که وارد می شویم و میگوئیم باید در این مملکت تأمین قضائی باید بشود و مردم باید تأمین قضائی داشته باشند و بودجه عدلیه در مقابل بودجه مالیه کم است

عقیده بنده این است که در هر دوره و هر زمانی حق نظر از برای ما هست و حالا آمده اند بودجه سه ساله قبل را مانا از برای بودجه هذلسنه قرارداد داده اند

در صورتیکه ما يك مخارج روز افزونی داریم و ناچاریم از آن تجاوزاتی که درسته قبل کرده بودیم کم کنیم و صرف این مخارج کنیم. مخارج روز افزون چیز است

آقای مشیر الدوله در کمیسیون بودجه بیانی کردند که توجه همه را جلب کردند فرمودند آقایان فکر آذربایجان را بکنید تا بیست سال دیگر ما باید معارف را در آنجا بسط بدهیم و قوه قضائیه را در آنجا توسعه بدهیم ادارات را بسط بدهیم. آقا. پولش را از کجا بیاوریم؟ همچنین در خوزستان ما ناچاریم زبانشان را فارسی کنیم. بعضی از نمایندگان - (باهمه) زبانشان فارسی است

آقای سید یعقوب خیر مقدم عربی است. شیخ خزعل عربی حرف میزند باین زبان همه فارسی بشود. معارف را باید مدر آنجا ترقی دهیم. همان طور که تمام ملل دنیا آثار حیات خودشان را ترقی داده اند و آثار حیات هم همان زبانت ما هم ناچاریم که معارف را در تمام خوزستان بسط بدهیم و البته بودجه می خواهد مخارج روز افزون که ما داریم والان مخارج مجلس مؤسسان آمده و

مخارج دیگری هم خواهد آمد از کجا بدهیم ؟

آیا باید وضع مالیات جدید بکنیم ؟ بین بین الله این ملت دیگر رمق دارد که یک مالیات دیگری بر آنها تحمیل کنیم استکشاف معادن هم که تکریم

پس برای اینکه بند تمام عقاید را در بودجه و وزارت مالیه و معارف و بودجه های دیگر بگویم اینجا ناچارم بگویم آقایان اول بنده باید سر خود مرا بترشم بعد تیغ را دست بگیرم و سر دیگران را بترشم عطف نفسک یعنی اول نفس خود ترا موعظه کن و بعد دیگران را

این بودجه که در سینه گذشته تصویب شد ما این قبیل مخارج روز افزون نداشتیم مخارج روز افزون کم مارا اخم خواهد کرد و ناچار میشوم که خدایم بخواسته است تقراض کنیم و برای استقراض هم که مجلس رأی نخواهد داد پس باید قناعت کنیم

آقای ارباب فرمودند که نمایندگان مجلس یکدفعه حقوقشان دوپست تومان شد اولاً یکدفعه بی مرحمتی فرمودند (اصلاً هیئت مقننه باید همه طور گرفتار تهمت باشد) نمایندگان در شهر غریبی وارد میشوند و مخارج هم می کنند آنوقت میان اینها هم که دومی تبه باید برود ملاحظه بفرمائید تأسیس انائیه که باید بکنند و بفرشند اینها خودش چند تفاوت مخارج دارد

بعلاوه این دوپست تومان که بالا نمیرود در بودجه سال ۱۳۰۴ آیا آنرا بالا بردیم یا این حال بنده پیشنهاد می کنم از همین حالا حقوق نمایندگان صندوق پنج تومان باشد اگر حق ما باشد که ما وارد می شویم و به همین ترتیب تعدیل می کنیم و این تجاوز کارها کارمانست

از اینجهت و نظر باین نکته که عرض کردم و این مخارج روز افزونی که بر ما وارد می شود این بودجه زیاد است و باید در تمام آنها تجدید نظر بشود یک پیشنهادی هم کرده بودم که این بودجه بر گردیده کمیسیون محاسبات مجلس و دو مرتبه در آن تجدید نظری بشود بعد پس گرفتیم برای اینکه شور در کلیات رأی داده شد

حالا تقاضای کنم که با اصطلاح جدیدی ها این یک نمونه باشد و خوب است آقای وزیر مالیه که تشریف دارند بدانند که نظر ما این نیست که چون بودجه سال گذشته اینطور گذاشته است بودجه امسال هم همان طور تصویب شود خیر - نظر ما تنگ تر شده است و در تمام بودجه ما باید تجدید نظر کنیم

مثلاً بودجه که وزارت مالیه نوشته است هر قدر هوایده مملکت زیاد شود این بودجه برای وصول آن کفایت می کند با این حال برای اجرای قانون موثری دوپست

هزار تومان اعتبار میخواهند این چه شکلی است

اینست که بنده با این بودجه و ماده اول و هر چهار جزیش مخالفم ما باید مطابق دارائی که داریم بودجه بنویسیم - بنابراین بنده معاند هم که تکریم

بود عریض بنده

مخبر - بنده تعجب می کنم در صورتی که آقای آقا سید یعقوب که سه دوره است نمایند هستند و میدانند که اگر مجلس بودجه سال آینده اش را تصویب نکند اعضاء و اجراء مجلس از چه محل و معر باید معاششان بگذرد ؟

البته این از نظر حقوق و کلاه نیست و بیشتر نظر با اعضاء مجلس است که این بیچاره ها معلی داشته باشند و بتوانند اعاشه کنند

نسبت بقدمت دیگر هم فرمایشاتی فرمودند که از کجا پول بیاوریم و چه طور مالیات وضع کنیم و این بودجه کزاف است چه بکنیم و چه نکنیم این مربوط به انیست و در موقتی که بودجه ها بمجلس می آید البته مخالفت خواهند کرد و دولت یا مخیر کیسوی هم دفاع خواهند نمود ولی بطور کلی یک قسمتی را میخواهم خدمتشان عرض کنم که آقا که این همه غصه برای زبان فارسی میخورند وقتی هم که طبع فلان لغت برای ترویج زبان فارسی مطرح می شود مخالفت میکنند و اینکه می فرمایند و کلا خوردشان حقوق کمتر بگیرند تا بتوانند بودجه های دیگر را تعدیل کنند بنده با این نظر کاملاً موافقم و حتی حاضریم که اگر دوره دیگر وکیل شدم یا از حالا بعد صد و پنجاه تومان بگیرم خوب است آقا هم با بنده موافقت کنند و استثناء کمتر حقوق بگیریم

ولی ما نمیتوانیم بگوئیم در یک مملکتی که مخارجش اینقدر کزاف است وکیل دوپست تومان کمتر بگیرد وقتی که گریه خانه در حدود چهار تومان است و هزار مخارج دیگر هم هست چطور میتواند یک وکیل کمتر از دوپست تومان بگیرد و این اول حقی است که برای وکیل معین شده است

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی میگیریم بماده اول آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت میشود

(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده اشتباهاً در ماده پیش تصور کردم مصارف مطرح است بعد دیدم

و البته باید لوازمی برای کتابخانه تهیه کرد لازم شد مصرف می شود لازم نشد مصرف نمی شود

می فرمائید تعمیرات برای چیست تعمیرات غریبی است یک همچو مجلس و این عمارت وسیع تعمیر ندارد

شکوه می ماند اول اینها اعتبار است هر قسمتش که ضرورت پیدا کرد مصرف می شود هر قسمتش که ضرورت پیدا نکرد و مصرف نمی شود

راجع باعتبار خصوصی که این جا فرمودند عرض کردم این اعتبار خصوصی فقط اختصاص دارد بمستخدمین که همه ساله آقایان با آنها برای سه موقع با آنها می دادند که یکی عیدی بوده است و یکی هم ماه رضائی و یکی هم سوخت زمستانی سال گذشته هم وقتی که مجلس اینطور رای داد اداره مباشرت هم می باید مطابق آن عمل کند و ما راجع بجزایم که فرمودند که اینها از آن مجلد داده شود عرض می کنم جرایم مالیه چندان مبلغی نیست برای این که در سابق اگر آقایان غیبت طولانی می کردند اداره مباشرت آنها را جزه جرایم می دانست و ذخیره می کرد ولی در این دوره این کار را نمی کنند از اول این دوره فقط اگر در آمده یا یک روز روز غیبت کرده آنرا کسر می کنند و آنهم برای همان محلهائی که یک مصارف خصوصی دارد و مجالس خصوصی رای می دهند مصرف می شود و بیش از آن محل نخواهد بود و این اعتبار خصوصی حق مخصوص مستخدمین است بی خواهند بدهند معتارند و بخواهند نهند هم معتارند

رئیس - رای گرفته می شود بماده دوم آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سه قرائت میشود

(بمضمون سابق خوانده شد)

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده متقدم که کلمه جرات هم اضافه شود برای اینکه بیشتر از محل جرایم بعضی خرج های داخلی مجلس برداشته میشود و ما حقیقتاً آن ساعتی که مشغول کار نیستیم ذیق نیستیم که از صندوق عمومی حقوق بگیریم و این حقیقتاً جزو عایدات کلی مملکتی است و همین شکن عایدات مطبوعه و باغ جزه عایدات عمومی میاید جریبه هم باید ضمیمه آن ها بشود

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - مخالفتی با ماده نشده است فقط پیشنهاد کرده اند عایدات جرات هم داخل شود تصور میکنم اگر پیشنهاد کنند مجلس هم رای بدهد اولاً با ماده مخالفتی نکرده اند

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده همانطور که عرض کردم طرز انشاء این ماده نظر آقای حائری زاده را ممکن است تأمین کند ولی نظر بنده را تأمین نمیکند بنده بیک مناسباتی که اکثریت مجلس هم قائل شده اند البته مالیک موسساتی لازم

در قسمت حروف چینی که پانزده نفر بتفاوت مبلغ دوپست و چهل و پنج تومان در ماه نوشته شده هده ۱۴ نفر و از قرار ماهی دوپست و سیزده تومان بتفاوت حقوق در عرض برای مطبوعه در جایی که یک نفر مترجم و مفتش پنج و دو تومان ذکر شده در مبلغ هشتاد و چهار تومان نوشته میشود که جمعا در سال سیصد و هشتاد و چهار تومان از قسمت اول کسر و بر قسمت دوم اضافه می شود

رئیس - آقای ارباب توضیحی دارید

ارباب کیخسرو - توضیح همان است که در اینجا عرض شده است چون این جا نظر بشوروت و وزیادی کار مطبوعه یک نفر مفتش که سابق از اعتبار داده می شده در موقع نوشتن بودجه از قلم افتاده است ولی برای این که در این جا تفاوتی در بودجه و در جمع کل حاصل نشود و از این جهت از آن قسمت کسر می شود و بر قسمت دیگر اضافه میشود

رئیس - آقای مخبر چه میفرمائید

مخبر - بنده هم موافقم و اعضاء هم کرده ام

رئیس - رأی گرفته می شود بماده سه با این اصلاحی که شده آقایان موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهار قرائت میشود

(بمضمون سابق خوانده شد)

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده متقدم که کلمه جرات هم اضافه شود برای اینکه بیشتر از محل جرایم بعضی خرج های داخلی مجلس برداشته میشود و ما حقیقتاً آن ساعتی که مشغول کار نیستیم ذیق نیستیم که از صندوق عمومی حقوق بگیریم و این حقیقتاً جزو عایدات کلی مملکتی است و همین شکن عایدات مطبوعه و باغ جزه عایدات عمومی میاید جریبه هم باید ضمیمه آن ها بشود

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - مخالفتی با ماده نشده است فقط پیشنهاد کرده اند عایدات جرات هم داخل شود تصور میکنم اگر پیشنهاد کنند مجلس هم رای بدهد اولاً با ماده مخالفتی نکرده اند

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده همانطور که عرض کردم طرز انشاء این ماده نظر آقای حائری زاده را ممکن است تأمین کند ولی نظر بنده را تأمین نمیکند بنده بیک مناسباتی که اکثریت مجلس هم قائل شده اند البته مالیک موسساتی لازم

داریم و بنده عقده ام این است که عایدات آن موسسات جزء عایدات مملکتی نیست و این عایدات باید در خود مجلس با نظر نمایندگان مجلس بیک مصارف مخصوصی برسد

این است که از این باب یک پیشنهادی هم بنده و بعضی از آقایان کرده ایم که این عایدات جزء عایدات مملکتی نباشد و مخصوصاً عایدات مجلس را بیک مصرف همی برایش در نظر گرفته ایم و پیش نهادی هم کرده ایم که برای مملکت نافع تر از هر چیزی است

رئیس - آقای دستغیب (اجازه)

دستغیب - این ماده هیچ مزاجعتی ندارد چون آن تقریری که آقای مخبر کردند و خود آقای شیروانی هم گفتند غرضشان این است عوائد مجلس ما بایستی جزء حساب مجلس بیاید یا بایستی برود بمالیه

از این جا موضوع این است که عواید مجلس جزء حساب خود مجلس بیاید و به حساب مالیه نرود تمام چیز هائی راجع بمجلس از خود مجلس تصویب شد عواید مجلس را آنچه که خرج پیدا می شود خرج می کنند و مابقی آنرا که کسر میاید از مالیه میگیرند

مخبر - نسبت با اعتراض آقای حائری زاده راجع بعوائد جرات و غیره فرمودند خاطر آقایان را مستعضر میدارم که نظر اداره مباشرت و کمیسیون محاسبات مجلس هم سال گذشته این بوده که جزء عایدات بیاید و همانطور هم ما خبر را نوشتیم

ولی آقای آقا سید یعقوب یک صحبت هائی فرمودند که معنی ندارد در جراتی که و کلاه میدهند دولت دخالت کند و مجلس بکلی رد کرده

حائری زاده - حالا شما قبول کنید مخبر - مجلس که رد کرد بنده چطور قبول کنم

رئیس - آقای رهنما کدام پیشنهاد را قبول میکنید دو پیشنهاد داده اند

رهنما - پیشنهاد راجع به این ماده چهارم را بفرمائید قرائت کنند

رئیس - پیشنهاد اولیه آقای رهنما و شیروانی قرائت میشود (اینطور خوانده شد)

ایشان پیشنهاد می نمایند که ماده چهارم باین طریق اصلاح شود :

مجلس شورای ملی به اداره مباشرت مجلس اجازه میدهد که عوائد مطبوعه مجلس و باغ بهارستان را تماماً در بانک معتبری گذاشته و برای وارد کردن ماشین کاغذ سازی اختصاص دهد که هر چه زودتر از طرف اداره مباشرت بوارد کردن ماشین مزبور اقدام بعمل آید

رهنما - راجع باین پیشنهاد عرض میکنم که موضوع مطبوعه مجلس را آقایان نماینده گان دیده اند که یک مطبوعه خوب و کامل شده است

حالا از نقطه نظر اینکه برای سایر مطابع خوبست یا بد است کار نداریم ولی قضایا را از نقطه نظر اینکه برای مملکت چه چیز مفید است بحث میکنم

مطبوعه مجلس یک مطبوعه خوب و کاملی شده و اسباب و ادوات و یا ماشینهای متعدد پیدا کرده است ولی امروز در حال حاضر برای مطبوعه و چاپ کردن کتاب در مطبوعه مهمتر از همه چیز ماشین کاغذ سازی است زیرا مطبوعه در ایران شاید بقدر کافی باشد امروز در طهران باستثنای مطبوعه مجلس چهار مطبوعه دیگر هست که مطبوعه مجلس بتهائی مسازی با آن چهار مطبوعه است

ولی متأسفانه مادرای یک ماشین کاغذ سازی نیستیم و باید صاحبان کتات و صاحبان نالیفات یک بند کاغذ را که در بران یک تومان میخرند در طهران بهفت تومان باید بخرند و اگر فقط پولی را که دولت برای کاغذ میدهد حساب کنیم شاید سالی سیصد هزار تومان بشود

در این صورت در خارج مجلس آقایان رفقا مذاکراتی شد که یک پیشنهادی بشود برای تأمین این مقصود و آن این بوده که عایدی مطبوعه و باغ بهارستان تخصیص داده شود برای وارد کردن یک ماشین کاغذ سازی در تحت نظر اداره مباشرت که الان با کارخانه های آلمان ارتباط دارد زیرا ما هم وقتی می خواهیم از یک مملکتی یک چیزی وارد کنیم ابتدا باید از اشخاصی که اطلاع باوضاع آن مملکت دارند کسب اطلاع کنیم و آقای ارباب بشو بی اطلاع دارند و توضیح خواهند داد

یک پیشنهاد دیگری هم بکدام بعضی از آقایان مطرح و مر شده تبه شده است که تسریع میکنند این نظریه را که زودتر این کار انجام شود آن پیشنهاد بشکل ماده الحاقیه است که بعد مطرح میشود و بهتر این نظریه تأمین میشود

بنده گمان میکنم با تصویب این ماده در سال آتی با جدیتی که آقای ارباب دارند در کارهای خودشان خیلی تمیز و نظیف کار میکنند این مقصود زود تر انجام بیاید

مخبر کمیسیون این پیشنهاد را که مال مسرت می یابد حاضر است که همانطور که پیشنهاد کرده اند آقایان هم رای بدهند

رئیس - آقای کاژرونی (اجازه)

کاژرونی - موافقم

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

طهرانی - موافقم

رئیس - آقای افسر

محمد هاشم میرزا افسر - موافق
رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - بنده سؤالی دارم
رئیس - چه سؤالی دارید؟ مذاکرات
کافی شده است فقط اعضای کمیسیون حق
دارند در پیشنهاد حرف بزنند بگمربه دیگر
قرائت میشود و رأی میگیریم
(مجدداً بشرح گذشته
خوانده شد)
رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - این جا چون آقای
رهنما در ضمن صحبتی که فرمودند موکول
فرمودند که بنده هم عریضی بکنم با اطلاعاتی
که بنده از سفر گذشته حاصل کردم: از نقطه نظر
اداره مباشرت برای اینکه معلوم نیست اداره
مباشرت در آتیه با کی خواهد بود ولی جای
شبهه نیست که این کارخانه کاغذ سازی
برای مملکت اگر اشتباه نشود در حکم نان
خوردن شده است و هر فردی لازم دارد وقتی
که بنده در آنجا بودم بنا بر تحقیقاتی که
کردم اگر بک کارخانه با خرج ساختن آن
در حدود چهار صد هزار تومان وارد شود
گفته از اینکه کاغذ سالیانه این مملکت را
میدهد به اندازه یک ربع هم زیاد میآورد که
بجاهای دیگر هم نقل میشود و این یکی از
چیزهایی است که نه فقط رفع احتیاج مملکت
را میکند بلکه در واقع میشود از این راه
صرفه جوئی هم بکنند

رئیس - رای میگیریم باده چهارم
بطوریکه پیشنهاد شده است مخبر هم قبول
کرده است آقایانی که تصویب میکنند قیام
فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . پیشنهاد
دیگر

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده الحاقیه - مجلس شورای ملی به
اداره مباشرت اجازه میدهد که صرفه جوئیهای
سال ۱۳۰۵ را به مصرف خریداری یک ماشین
کاغذ سازی برساند

(رهنما)

رئیس - این یک فرقی با آن پیشنهاد
دارد ولی توضیح بدهید .

رهنما عرض میکنم چه ضرر دارد
حالا که روزهای آخر مجلس است یک یاد
کاری بیشتر از یاد کاریهای ایام گذشته از
خود باقی بگذاریم و این اعتبار را بوسیله
بیرون برویم در اینجا موضوع صرفه جوئی
است .

اولاً باید بنده یک توضیح مختصری
بدهم که این بودجه راجع بسال آتیه است
و بودجه مجلس است . بودجه مملکت هم
نیست مجلس بفرز هوالدی که الان برای
خودش پیش بینی کرده یک بودجه تنظیم

کرده که فعلاً موجود است و عبارتست از
حقوق و کلاء و غیره . تمام اینها را در ضمن
بودجه پیش بینی کرده است .

از اول حمل این بودجه در اختیار
مجلس است ولی در ماه حمل ممکن است
مجلس باز نباشد یا لااقل اگر در حمل باز
باشد ما تجربه کرده ایم که یکی دو ماه
طول میکشد تا اعتبارنامه هم تصویب شود
و تا وقتی که اعتبارنامه ها تصویب نشود
حقوق نمیدهند .

پس یکماه حقوق و کلاء را وقتی
حساب کنیم تقریباً بیست و چهار هزار و دویست
تومان با فوق العاده آقای رئیس می شود
و اگر دو ماه تعطیل باشد که دو برابر می شود
سه ماه باشد سه برابر میشود .

بنا بر این صرفه جوئی عبارت از همین
پول خزانه بوده نه پولهای دیگر و البته
برای مصارف فوق العاده اقلامی پیش بینی
کردند ما میخواهیم در این دوسه ماهی
که فترت پیدا میشود عایدی آنها را که
در حدود صد صد و بیست هزار تومان است
همانطور که وجود مجلس مفید بوده است
اقل در غیبت مجلس هم این عایدی که از
این محل بدست می آید برای مملکت
بمصرف مفیدی برسد

آنوقت در سال آتیه با آن بودجه که
ما تصویب کرده ایم فوری اداره مباشرت و
خود آقای ارباب میتوانند همانند ماشین را
بدهند و آن ماشین را وارد کنند و هیچ
تحمیلی هم بردوات وزارت مالیه نشده است
و این مملکت هم دارای یک ماشین کاغذ
سازی شده است

رئیس - عقیده کمیسیون چیست؟

مخبر - چون آن پیشنهادی که سابقاً
آقای رهنما دادند و بنده قبول کردم بموجب
مذاکراتی بود که با آقایان اعضای کمیسیون
کردم و موافقت نامه حاصل شد ولی در این
مورد بنده نمیتوانم قبول کنم . شاید
اتفاقاتی اقتاد و یکم مدت متمادی افتتاح
مجلس ششم بتأخیر افتاد . . .

شیروانی - اساس مشروطیت تعطیل
بردار نیست .

مخبر - با وجود اینکه اساس مشروطیت
تعطیل بردار نیست ممکن است دیگر بسته
بنظر آقایان است .

رئیس - بنده تصور میکنم تخصیص
صرفه جوئیهای بودجه مجلس نسبت بیک
موردی اشکال داشته باشد معیناً یکمرتبه
دیگر قرائت می شود و رأی میگیریم .

(ماده الحاقیه بشرح سابق
خوانده شد)

رئیس - رأی گرفته می شود بقبال توجه
بودن این ماده آقایانی که قابل توجه میدانند
قیام فرمایند .

(اکثر برخاستند)

رئیس قابل توجه شد پیشنهاد ختم

جلسه شده است .

پیشنهاد دیگری هم از طرف آقای تجدد
رسیده است قرائت میشود .

(اینطور خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که یک جلسه روزهای
چهارشنبه سه ساعت بعد از ظهر بر جلسات
رسمی علاوه شود .

رئیس - پیشنهاد آقای اتحاد هم در همین
زمینه است .

یاسائی - بنده مخالفم

رئیس - بفرمایند

یاسائی - چندی قبل پیشنهاد شد بر همه جلسات
مجلس اضافه شود و بنده هم موافق بودم
ولی حالا متأسفانه مخالفم و عقیده ندارم بر
عده جلسات مجلس اضافه شود بلکه عقیده
دارم که اگر حالا متعل می شد بهتر
بوده .

رئیس - توضیح بدهید نسبت باین حرفی
که زدید .

یاسائی - توضیحی ندارم عقیده ام را
اظهار کردم .

رئیس - بشما اخطار میکنم . عقیده
انحلال مجلس را نمی شود بدون دلیل اظهار
کرد .

اتحاد - بنده میخواستم در پیشنهاد
توضیح بدهم .

رئیس - ممکن است بماند برای روز
۳ شنبه . جلسه آتیه روز سه شنبه سه ساعت و
نیم قبل از ظهر دستور هم اولاً راپورت کمیسیون
محاسبات نسبت باین ماده الحاقیه بعد
بقیه دستور امروز .

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم
شد)

رئیس مجلس شورای ملی

سید محمد تدین

منشی

م شهاب

جلسه ۲۴۰

صورت مشروح

مجلس سه شنبه نیست و

نهم دیماه هزار و سیصد

و چهار مطابق چهاردهم

رجب هزار و سیصد و

چهل و چهار

مجلس دو ساعت و نیم قبل از

ظهر بریاست آقای تدین تشکیل

گردید

(صورت مجلس یکشنبه بیست و هفتم

دی ماه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت

نمودند)

رئیس - آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور .

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بعد از تصویب صورت

مجلس

رئیس - آقای شوشتري